

zakoni svakoga od tih konkretnih sistema napose, tako i ona stvarna gramatika ili sintaksa jednog pjesnika ima vlastitu uvjerljivost. Koliko god to izgledalo neuvjerljivo, ipak, na kraju, stoji samo jedno:

Riječ u rječniku ne postoji, postoji samo riječ u ustima. Riječ u ljudima, riječ u poeziji. I ništa izvan toga!

PRIJEDLOG S I NJEGOVI LIKOVI SA I SU

Josip Tabak

I.

Čitajući naše novine mogao bi neupućeni doći na misao, da prijedloga *s* i nema u našem jeziku, jer već svagdje pišu *sa*, gdje treba i gdje ne treba.

Prijedlogu *s* u stanovitim slučajevima, poradi lakšeg izgovora, dodajemo samoglasnik *a*. Kažemo: putujem *s* majkom, ali: putujem *sa* sestrom. No možemo izgovoriti: *s* sestrom. Govorimo i pišemo: punica se posvadila *sa* zetom, a ne: *s* zetom (jer nam je ovo potonje teško izgovoriti). No ako govorimo i pišemo: *sa* ženom, *sa* zetom, ne govorimo i ne pišemo »*sa* brda-*sa* dola«, nego *zbrda- zdola*; jasno se vidi, da je tu bilo *s*, a ne *sa*. Ako govorimo i pišemo: *sa* šestoga kata (jer ne možemo lako izgovoriti: *s* šestog), ne govorimo i ne pišemo »*sabogom*«, nego *zbogom*; i tu je bilo *s*, a ne *sa*, pa je to *s* ispred zvučnoga *b* prešlo u *z*. Imamo poslovice: *s kim si, onaki si*, a ne »*sa* kim si...« Na dnu trgovačkog pisma stavljamo: *s poštovanjem*, a ne »*sa* poštovanjem«. U narodnoj se pjesmi kazuje

*Hrani majka devet milih sina
sve s preslice i desnice ruke...*

(a ne: »*sa* preslice«). Kažemo: *nije zgorog* (a ne: »*sa* goreg«). Imamo poslovice: *djetlići s jezika ginu* (jer ih po kliktanju nalazi lovac). Isto bismo tako španjolsku poslovice *por la boca se muere el pez* na hrvatski doslovno preveli: *s usta riba gine* (jer ustima udicu zagriža), a ne: »*sa* usta«.

Maretić u Gramatici na str. 38. piše: »... *s* istog razloga, *s* kojeg je apoteka prešlo u apateka...« Ne veli: »*sa* istog«, »*sa* kojeg«. Kažemo: *s večera se svijetlo pali*, a ne: »*sa* večera«; *smjesta isuka sablju*, a ne: »*sa* mjesta«; *s drage volje*, a ne: »*sa* drage«; *s omu stranu Save*, a ne »*sa* onu«; jednom je Nietzscheovu djelu naslov na hrvatskom: *S omu stranu dobra i zla*.

Vuk u predgovoru drugom izdanju svoga Rječnika piše: »Bašknez je imao tri buljubaše *s* pandurima« (a ne: *sa* pandurima); »Kad su ljudi imali za što raspru jedan *s* drugijem«; »bili u Nišu i u Sofiji radi mira *s* Turcima« — dakle *s*, gdje god nije potrebno *sa*. Kažemo: *s konja na magarca* (a ne: *sa* konja); *s vremenom ćeš i to znati* (a ne: *sa* vremenom); imamo poslovice: *tko s davlom* (čitaj: *ždavlom*) *tkve sadi, o glavu mu se razbijaju* (dakle ne: *sa* davlom).

U Vukovoj pripovijetki »Otac i sin i njihov magarac« imamo ove primjere s prijedlogom *s*: »Onda otac sjaše *s* magarca«; »podu pješice, otac *s* jedne strane, sin *s* druge«; »*s* mojim magarcem« — uvijek dakle *s*, gdje god nije potrebno *sa*.

No ako kažemo: *smetnuo s uma, pao s kruške, s neba pa u rebra, s usana na srce, s glave riba smrdi* i t. d., ne kažemo opet: »*s* zla na gore«, nego *sa zla na gore*; ne »*Jauci s Zmijanja*«, nego *Jauci sa Zmijanja*; ne »*s psom*«, nego *sa psom*; ne »*s psihološkoga gledišta*«, nego *sa psihološkoga gledišta*, i t. d. — dakle *sa* umjesto *s*, gdje god je to potrebno radi lakšeg izgovora.

Ne govorimo »*s mnom*«, nego *sa mnom*; ne »*s tri*«, nego *sa tri*; ne »*s dna*«, nego *sa dna*... Šta je sad? Zašto tude *sa*, a ne *s*? Evo šta je po srijedi: po fiziologiji našeg jezika, prijedlog *s* riječju, koja za njim dolazi, ne može činiti manje od dva sloga osim u nekim lakšim izgovornim cjelinama. I stoga *sa* umjesto *s*. I tu, dakako, ima mnoštvo izuzetaka — opet iz fizioloških razloga: lako ih je izgovoriti. Nije nam teško kazati: *s njim, s tim, s tom, s nje, s nas, s vas, s njih, s te stope, s tih razloga* i t. d. No teško je izgovoriti »*s mnom*«, pa odatle *sa mnom*; nespretno nam je »*s dva*«, pa odatle *sa dva*; teško nam je izgovoriti »*s dna*«, pa zato kažemo *sa dna*.

U školi profesor matematike objašnjava učenicima: »A sada taj broj pomnožite *sa* osamnaest, pa ćete dobiti rezultat.« Zašto je taj profesor tu upotrebio *sa*, kad se ono *osamnaest* počinje samoglasnikom, a ima ne jedan, nego četiri sloga? Evo o čemu je riječ: ispred glavnih brojeva, kada stoje sami, a inače bi stajali u sedmom padežu, govorimo i pišemo *sa* umjesto *s*.

U školi profesor hrvatskog jezika tumači učenicima: »Namjerne ili finalne rečenice kazuju namjeru radnji u glavnoj rečenici, a počinju se *sa da, eda, kako, li, neka*.« Taj je profesor pravilno uzeo *sa*, jer ispred nesklonjivih riječi stavljamo *sa* umjesto *s*. (Ti su veznici nesklonjive riječi; da je profesor uzeo riječ *veznici*, a ne samo nabrojio veznike, on bi kazao: »... *a počinju se veznicima*...« Ne bi mu u tom slučaju ni trebalo onoga *sa*, već bi se poslužio samim instrumentalom.)

Profesor trgovine objašnjava: »Kraticu za *franco on board* označujemo *sa fob*.« I taj se profesor, premda predaje trgovinu, lijepo hrvatski izražava; ta je kratica (*fob*) nesklonjiva riječ, a stajala bi u instrumentalu: profesor je stoga pravilno ispred nje stavio *sa* umjesto *s*.

U nekome tehničkom priručniku čitamo: »Opterećenje *sa* na primjer 10.000 kg...« I tu ono *sa* pravilno stoji mjesto *s*, jer je na prijedlogu sila govora.

Neki naš književnik piše: »Pojavio se *sa* — da kažem po istini — onom rugobom«. I taj je književnik pravilno uzeo *sa* mjesto *s*, jer je i u njegovoj rečenici na prijedlogu sila govora. Kad bismo ispred uklopljene rečenice (»da kažem po istini«) stavili samo *s* pa onda pročitali cijelu rečenicu, vidjeli bismo, kako bismo zapeli na onome *s*.

Iz svega rečenog izlazi, da prijedlogu *s* dodajemo samoglasnik *a* radi lakšeg izgovora. A u kojim to slučajevima posežemo za tim samoglasnikom?

II.

Maretić u svojoj *Gramatici i stilistici* (§ 50. a) veli, da prijedlogu *s* domećemo samoglasnik *a* u ovim slučajevima: 1. ispred instrumentala *mnom*; 2. ispred riječi, koje se počinju suglasnicima *s*, *š*, *z*, *ž*; 3. ispred riječi, koje se počinju sa dva suglasnika, makar prvi i ne bio *s*, *š*, *z*, *ž*; 4. ispred brojeva (imeničkih i pridjevnih).

Treće Maretićevo pravilo ne će biti točno, jer bi poda nj potpadala na pr. i riječ *pravo*, a mi kažemo: *s pravom*, a ne »sa pravom«; po Maretiću ne bismo imali *zbrda-zdola*, nego »sa brda — sa dola«. Osim toga, ona četiri Maretićeva pravila ne obuhvaćaju svu našu jezičnu praksu, kako smo to vidjeli i iz prijašnjih primjera (najmanje dva sloga, nesklonjive riječi, sila govora).

U beogradskom časopisu *Naš jezik* (god. II., sv. 7., str. 224.) B. M. piše:

»U savremenom književnom jeziku mora se pisati *sa* (a ne *s*): 1. ispred obl. *mnome* i 2. ispred reči koje se počinju suglasnicima *s*, *z*, *š* i *ž* (sa sestrom, sa zetom, sa šurakom, sa ženom i sl.). U svim ostalim slučajevima naporedna upotreba *s* ili *sa* potpuno je slobodna i zavisi od stila i navike pojedinog pisca. Dakle, podjednako je pravilno na pr. *s ocem*, *s drugom* i: *sa ocem*, *sa drugom*.«

B. M., kako vidimo, postavlja dva pravila, od kojih ni jedno nije potpuno, a-ni sam zaključak nije točan. Iz jezične prakse znamo, da ćemo pisati *sa*, a ne *s* i ispred riječi, koje se ne počinju samo suglasnikom *s*, *š*, *z*, *ž*; na pr. ispred riječi *psi*: otišao u lov *sa psima* (a ne: *s psima*). Što se tiče oblika *mnome*, nije poteškoća u tome, što se *s* nalazi ispred *mn*: možemo izgovoriti *s mnome*, kao što možemo izgovoriti i *s mnogim*. Zaista imamo primjera, gdje *s* stoji ispred *mn*: *s množinom*, *s mnogom vojskom* i t. d. Po fiziologiji našeg jezika ta nam skupina suglasnika nije teška za izgovor. Istina je, da u našem jeziku nema riječi, koje bi se počinjale suglasničkom skupinom *smn*, ali ih imamo, koje se počinju skupinom *svl* i *sml*, na pr. *svladati*, *smlaviti*; takve su skupine po fiziologiji srodne. No drugo je po srijedi! Ono *mnome* i *mnom* nije jedno te isto; prvo ima dva sloga, a drugo samo jedan. Što se tiče zaključka, ne možemo se suglasiti s onim: »U svim ostalim slučajevima naporedna upotreba *s* i *sa* potpuno je slobodna...« Ako možemo reći *sa drugom* i *s drugom*, ne možemo reći »s Ksenijom«, »s Ksaverom«, »s psihologijom« — nego samo *sa Ksenijom*, *sa Ksaverom*, *sa psihologijom*. Ne zavisi jedino od stila i navike nekog pisca, hoće li u svim drugim slučajevima uzeti *s* ili *sa*; pokazat ćemo, da ima riječi, koje se počinju suglasničkim skupinama, što ih nitko od nas ne može izgovoriti, kad se ispred tih skupina nađe još i prijedlog *s* — a ipak se te riječi ne počinju sa *s*, *š*, *z*, *ž*. Vidjet ćemo, da i u takvim slučajevima svaki pisac mora onome *s* dodati još i samoglasnik *a* — poradi lakšeg izgovora.

U kojim dakle slučajevima moramo prijedlogu *s* dodati *a* radi lakšeg izgovora? Da bismo odgovorili na to pitanje, poslužiti ćemo se pravilima, što ih je postavio Maretić, ali ćemo ih malo upotpuniti držeći se pritom jezične prakse. Pišemo *sa* mjesto *s* u ovim slučajevima:

1. ispred jednosložnih riječi, tako da riječ zajedno s prijedlogom imade najmanje dva sloga; na pr. *sa mnom, sa tla, sa tri, sa dna bačve*;

2. ispred riječi, koje se počinju suglasnicima *s, š, z, ž*; na pr. *sa ženom, sa snahom*;

3. ispred riječi, koje se počinju *nezgodnom suglasničkom skupinom* (koje su to suglasničke skupine, pokazat ćemo malo niže);

4. ispred nesklonjivih riječi (time smo ujedno obuhvatili i ono pravilo o glavnim brojevima, kad stoje sami kao objekti, koji bi inače stajali u sedmom padežu); na pr. *pozdravljam te sa »dovidenja«*; *kraticu za kilogram označujemo sa kg*; *podijelite sa tri pa pomnožite sa četiri*;

5. kad je na prijedlogu sila govora; na pr. *Jučer sam razgovarao sa — ne možete se začuditi! — nekim Laponcem; ostao živ, a pao sa — ne ćete vjerovati — drugoga kata!* (Primjere, kao što su »Hoćete li čaj sa ili bez ruma?« moramo odbaciti, jer su to grdni barbarizmi.)

Sad nam valja upotpuniti treće pravilo, naime pokazati, koje su to *nezgodne suglasničke skupine*, što ispred njih treba pisati *sa*, a ne *s*. Iznijet ćemo ono, što se zabilježilo iz jezične prakse, a poredat ćemo abecednim redom:

skupina *bd* i *bz*: *sa bdjenja, sa bzovom, sa Bzikom* (a ne: »s bdjenja«, »s bzovom«, »s Bzikom«);

skupina, što je čini suglasnik *c* i bilo koji drugi suglasnik izuzevši *r*: *sa cma-kanjem, sa cmiljenjem, sa cvijećem* — ali: *s crkvom, s crncem, s crvom* i t. sl. (jer u ovim potonjim riječima imamo samoglasno *r*);

skupina, što je tvori *č* i bilo koji drugi suglasnik izuzevši *r*: *sa čkaljem, sa čvorcima, sa čmulicom* i t. d.;

skupina, što je čini suglasnik *dž* i bilo koji drugi suglasnik, na pr. *sa džbanom, sa džbunom* i t. d.;

skupina *kć* i *ks*: *sa kćerju, sa Ksaverom, sa ksilografijom, sa ksilofonom* i t. d.;

skupina *pč*, *ps*, *pš*, *pt*: *sa pčelama, sa psovkom, sa pšenicom, sa pticama*;

skupina *tk*, *tm*: *sa tkačem, sa tkaninom, sa tmastim oblacima, sa tminom* i t. d.

Što se tiče glasa *f*, nemamo razloga da prihvatimo mišljenje Nikole Štambuka, koji u svojoj raspravi o tome predmetu (*O predlozima »s-sa«* i *»su«*, Split 1928) veli, da ispred riječi, koje se počinju glasom *f*, valja pisati *sa*, a ne *s*; ne prihvaćamo to mišljenje, jer imamo mnoštvo primjera, koji pokazuju, da nije tako: Daničić, Vuk i Maretić ponajviše pišu *s*.

Š obzirom na skupinu *tl* možemo reći to isto: imamo pisanih primjera, koji pokazuju, da pred njom može stajati *s*: Sve ih je *s tlima* poravnio. No ako riječ ima samo jedan slog, onda valja pisati *sa*: *sa tla*, isto kao *sa dna*.

Jezična nam je praksa, kako vidimo, dala pravila, koja nam kazuju, kad moramo pisati *sa* mjesto *s*. A što je sa slučajevima, koji ne potpadaju pod naša pravila? Hoćemo li onda uvijek pisati *s*, ili nam je dano, da po volji biramo između *s* i *sa*?

III.

Iz primjera, što smo ih iznijeli u početku, vidjeli smo, kako ne treba da pišemo *sa*, gdje nam nije nužde poradi lakšeg izgovora. Vidjeli smo primjere iz poslovice i uzrečica, iz narodnih pjesama i pripovijedaka, iz književnosti i običnoga govora. Sada ćemo prijeći na narodnu pripovijetku *Gdje je sreće, ima i nesreće*. U njoj nalazimo ove primjere:

Da se on *s carem* oprijatelji; da se i on *s carem* oprijatelji; pa ode *s celom* svitom; da se vrši svadba najmlađega carevića *sa kornjačom*; da se najmlađi carević *s kornjačom* ne venča; i *s ovima se kući vrati*; i onde se sakrije *s namerom* da pazi; da *s njom* sretno poživi; i počne *š njom* odsad kao sa svojom ženom lepo živeti; znaj, da ću te zajedno *sa tvojom* ženom saseći; daj mi onaj ćup *s medom*; pa će ti doneti ćup *s medom*; i donese ćup *s medom*; pa se nanovo počnu *s carem* dogovarati; pa idi *s njom* caru; on pojuri *s kutijom* caru; posukta na njega *s batinom*.

Šta nam ti primjeri kazuju? Kazuju nam, da se u sedamnaest slučajeva, u kojima nije potrebno *sa*, to *sa* upotrebilo samo dvaput, a *s* petnaest puta!

Da bismo potkrijepili ono, što time kanimo reći, iznijet ćemo još dva, tri primjera, uzeta u Daničića (prijevod Starog zavjeta) i u Vuka (prijevod Novog zavjeta):

I dođe Juda *s braćom* svojom; a vi idite *s mirom*; ako ne dođe *s vama* brat vaš najmlađi; *s glave* Efraimove; mir braći i ljubav *s vjerom*; jer naš rat nije *s krolju* i *s tijelom*, nego *s poglavarima* i *s vlastima*, i *s upraviteljima* tame ovoga svijeta, *s duhovima* pakosti ispod neba...

Nema potrebe da duljimo: svagdje eto *s*, gdje god nije nužno *sa* — baš kao što je *k*, *kroz*, *nad*, *pod*, *uz*, gdje nije potrebno *ka*, *kroza*, *nada*, *pada*, *uza*.

Ne mislimo time kazati, da se ne smije uzeti *sa* i u takvim slučajevima: pjesnik će ga, razumije se, uzeti, gdje mu je potrebno da upotpuni broj stopa, a prozni će ga pisac upotrebiti, gdje mu je potrebno *sa* stilističkih razloga. Želimo reći samo ovo: moramo se kloniti snobizma, što je preplavio našu štampu, ne smijemo nasljedovati one, koji pišu samo *sa*, kao da temeljnog oblika tog prijedloga više i nema u našem jeziku!

IV.

Ostaje nam da kažemo koju o još jednom obliku toga prijedloga, naime o obliku *su*, koji se danas u književnom jeziku toliko zapostavlja.

Mnogi pisci, naši suvremenici, nerado uzimaju taj prijedlog u njegovu obliku *su*: oni ga trpaju u arhaizme. No ipak taj prijedlog živi u narodnom govoru, ima ga narodna pjesma i pripovijetka, služio se njime Vuk Stefanović Karadžić. Evo primjera uzeta u Njegoša:

*Vidu vraga su sedam binjšah,
su dva mača a su dvije krune...*

I iz drugih primjera vidimo, da se taj oblik rado uzima ondje, gdje bi riječ, na koju se odnosi, bila u instrumentalu (logički instrumental): *ne orem s jednijem volom, nego su dva; pismo su devet pečata; otišao na pazar su dva brava; kabanica su dva lica; podemo nas desetak su trideset konja u Dubrovnik; a pop Luka na noge ustade su njegovo sedam harambaša; na grob ću ti kolo uhvatiti su mojijeh devet djevojaka; su njegova dva ata zelena... i t. d.*

Svi ti primjeri pokazuju instrumental, koji ima socijativno značenje, instrumental društva. No ima i primjera za instrumental oruđa (sredstva): *vezan su dva lanca; ošinu ga su dva oka svoja.*

Dok se *s (sa)* slaže i s genitivom (na pr. *s mora, s kruške*), *su* nikad ne susrećemo pred genitivom, a s instrumentalom (bilo društva, bilo oruđa) slaže se samo po logici. Zato neki o tome *su* govore kao o posebnom prijedlogu.

Nije to dakle arhaizam, nego provincijalizam, pa mu s toga razloga nije mjesto u književnom jeziku, ako se ne želi istaći lokalni kolorit.

Osobita je služba toga *su* u složenicama; o tome se u Ivekovićevu rječniku kaže ovo: »riječi (imenice i pridjevi) složene s ovijem prijedlogom znače, da pripadaju kao u društvo onoga, što su one same, ali da su od onoga što god manje, rdavije, ili da su na ono samo nalik...«

Maretić u *Jezičnom savjetniku* veli o tim složenicama:

»Kad se koja gotova imenica ili gotovi pridjev ima složiti s prijedlogom *s* u jednu riječ, onda u narodnom jeziku ne glasi ni *s* ni *sa*, nego *su* (a imenica ili pridjev sad ostaje bez promjene, sad dobiva osobiti nastavak), na pr. subaša (prema: baša), sugradica (prema: grad), suknežica (prema: knez), sukrvica (prema: krv), sumeđa (prema: međa), sumrak (prema: mrak), suražica (prema: raž), susnježica (prema: snijeg), suvjerica (prema: vjera), suzetica (prema: zet), — subjel, subjelast (prema: bijel), sulud (prema: lud), sumahnit (prema: mahnit), suždreban (prema: ždreban)... Odavde se vidi, da narodnom jeziku više odgovaraju riječi: suborac, sugrađanin, sukrivac, sunasljednik, suradnik, suučenic, suurednik, suvremen(ik) nego: saborac, sagrađanin, sakrivac...«

ZNANOST I NAUK(A)

Stanko Hondl

Riječi *nauk* i *nauka* u akademičkom su rječniku (AR) zajedno obrađene, »jer među njima nema razlike u značenjima« i jer se »u nekijem padežima jedna od druge ne razlikuje«. Među značenjima navode se također — pod *d* — »znanje, znanost, učenost«. Svezak AR, u kojemu se to nalazi, obradio je vrlo zaslužni naš Maretić. Kako je u tumačenju ovdje upotrebljena riječ *znanost*, vidimo, da je Maretić g. 1914., kada je to naštampano, tu imenicu smatrao valjanom; ni anti-

barbarus i. izdanja Maretićeve velike gramatike ne spominje je. Da su isto o njoj mislili i drugi naši filolozi, možemo zaključiti iz Rožićevih »Barbarizama«, koji osuđuju riječ znanstvenjak, a šute o njezinim srođnicima znanost i znanstven.

U »Jezičnom savjetniku« (JS) g. 1924. Maretić je svoje mišljenje promijenio. Za »znanost, Wissenschaft« tamo se kazuje: »nije dobra riječ, jer imenice na -ost znače svojstvo, na pr. ludost... t. j. svojstvo onoga, koji je lud...; prema tome znanost može značiti samo: svojstvo onoga, koji je znan, poznat, njem. Bekanntheit, a ne može značiti: Wissenschaft.«

Neka je dopušteno nestručnjaku, da o tom iznese neka pitanja.

Prema AR imenica prošlost znači *vrijeme, koje je prošlo* i ništa drugo. Spomenimo uz to: javnost, ličnost, malenkost, okolnost, potankost, — riječi, koje JS dopušta ili preporučuje, i onda: milost, svjetlost, **umjetnost**, vječnost. Zar te imenice znače samo svojstvo? — JS izvodi značenje riječi znanost iz neobičnijega značenja glagola znati (= poznati). Zar ne smijemo nadovezati na osnovno značenje i reći: svojstvo onoga, što se zna?

Osudi riječi znanost JS dodaje: »zato je bolje: nauka (vidi tamo)«; i na drugom mjestu: »nauka, Wissenschaft«, u tom je značenju iz rus. наука«. Ima li drugi kakav dokaz, da je nauka bolje negoli znanost? Zar i ruska riječ nauka obiluje značenjima?

U JS čitamo za »vjeronauk, Religionslehre«, da je »nauk vjere«. Prema tome JS kanda određuje, da nauk nema značiti znanost, ni nauka njem. Lehre. A šta je s drugim značenjima tih riječi?

O pridjevu znanstven izjavljuje JS, da je »rđava riječ izvedena od imenice znanstvo, koje nema niti je ikada bilo«, zato je »bolje: naučan«. Drukčije je zaključio JS o riječi jestvenik: »može podnijeti, i ako nema adj. jestven, ali ima imenica jestva (arh. u ARj.); od te imenice može se načiniti adj. jestven (isp. crkva-crkven), a otud imenica jestvenik.« Ako je tako, zar se ne bi moglo izvoditi, pa još s većim pravom: znan-znanstvo-znanstven (isp. poslan-poslanstvo)? Znan nije arhaizam, a znanstvo kako tako živi u poznanstvo i u prirodoznanstvo, koju riječ JS dopušta. Dodajmo, da AR za naučan iznosi nekoliko značenja, ali nema onog, koje mu daje JS.

JS pripominje, da od leksikografa prvi ima znanost Voltiggi. Uistinu već 61 godinu prije toga, g. 1742., nalazi se u Jambrešićevu rječniku: »Scientia... Znanost; Znanje; Umitje. e. Wissenschaftf. Tudomány.«

Neka je dopušten još jedan citat; tiče se i ortoepije. U jednoj raspravi P. Budmanija iz g. 1910. čitamo: »predato francuskoj akademiji znanosti« (Rad 183., str. 184.). U govoru držanom g. 1900. Budmani je riječ znanost (i znanstven) upotrebio možda 40 puta (Ljetopis J. ak., 15).